

PER MANING NEW WORKS MAY 6 - MAY 30

Galleri Brandstrup OSLO

Tjuvholmen allé 5, 0252 Oslo Norway
+47 2254 5454 www.brandstrup.no

Portrett er en kunststart der gjenstanden nyter det sjeldne privilegium å kunne se kunstneren under hans arbeide. Walter Benjamin forteller i sitt skrift "Liten fotografhistorie" hvordan møtet med de første portrettfotografene utlyste et sjokk hos deres modeller fordi fotografen forsvant bak og i apparatet som et utyske som ikke gjengjeldte blikket. Urørlig måtte den portretterte forvandle seg til et stilleben. På fransk heter stilleben nature morte, død natur. Fotografen var liksom bøddelen, fotografiet øyeblikkets dødsmaske. Den som har hatt privilegiet å møte Per Maning under arbeidet har kanskje som jeg gjort den merkelige erfaringen at apparatet blir usynlig, og det er som om bildene bare blir til i et samspill mellom kunstnerens øyne, hendene og hans stemme. Stemmen hans svinger med når jeg ser på Per Manings bilder. Kanskje fordi jeg opplever dem som dialoger. Han lar sine gjenstander stå frem som subjekter, måtte det være en stein, et dyr eller et menneske. Det er en sky fotokunst som ikke vil bryte seg inn og stjele livet fra sine gjenstander. Per Manings bilder er livgivende stilleben. Det er de i kraft av en ro som er båret av tillit. Tilliten innfinner seg med vissheten om å bli tatt vare på. Bildene er ikke ute etter å overrumple eller utlevere, tvert om hegner de om steinens eller ansiktets gåte. En humanistisk fromhet preger disse bildene som intet har med vassen nyreligiøsitet å gjøre. Finnes det en sjel er disse bildene dens vitnesbyrd.

"Back-to-black" er tittelen på et bilde som berører meg sterkt. En selunge svever loddrett i mørket. Dens store øyne ser oppover mot det som kan være lyset. Sort ansees oftest som fraværets og dødens farge, det mørket vi kommer fra og kommer til å gå inn i. Mørkerommet dyret omsluttet av fremstår derimot nærmest som et kjærlig og varmt fluidum, et fostervann som bærer det trygt. Det er trøst i dette bildet. Fotografier gjelder som teksturløse bilder. Per Maning hører til de få fotokunstnere der fargen sort får en grafisk, materiell kvalitet. En egen varme. Kunstnerens kjærlighet for fargen sort er samtidig en hyllest til det moderne maleriet. Han har laget en serie av "homage"-bilder som setter inn med Kasimir Malevitsj og Marcel Duchamp. Begge har på omtrent på samme tid laget to av modernismens sorte ikoner. Malevitsj med "Sort kvadrat på hvit grunn" (1915) og Duchamp med sin ready made "Underwood" (1916), det sorte coveret til en amerikansk skrivemaskin. Hele serien til Per Maning består av slike "cover ups" som forlener det skjulte med et særegent nærvær. Små hint som Joseph Beuys' hyrdestav eller René Magrittes paraply gir oss en nøkkel.

Serien "Abandoned" består av portretter av menns ansikter vist i halvprofil slik at vi kan se deres øyne, men ikke deres blikk. De fleste pupillene viser at de er festet på noe som ligger utenfor bildet. Vi vet ikke hva det er. Ansiktene er voksaktige med antydning til skjeggstubber slik vi kjenner det fra fotografier av avdøde. Det er øynene som forteller at det er liv i dem. Ansiktene er nesten uten mimikk, det intensjonelle synes å være veket fra dem. Lyset er skarpt, kameraet skarpstilt, likevel er bildene preget av en øm akkuratess. Ansiktene er varsomt blottlagt. Det er nettopp deres tilsynelatende uttrykksløshet som gjør dem uttrykksfulle. Og deres samspill. I serien danner de en egen indre verden. Er ansiktet yttersiden av vårt indre kan vi med Peter Handke kalle serien for "den indre verden til den ytre verden til den indre verden". Utstillingens tittel er "PROPOSALS FOR A WATER MONUMENT", "Forslag til et vannmonument". Tittelen er besynderlig, så er også billedseriens motiver. Med monumenter forbinder vi faste, varige materialer. Skal vann være del av dem måtte det være mektige fontener eller kaskader. Intet av dette ser vi her. Det vi ser er et lite vannglass som en pekefinger dykkes ned i, en liten vannskål som en hånd presses ned i. Igjen er det fargen sort som omslutter dem. Vi ser deler av en hvit, mannlig underarm i loddrett eller nesten loddrett posisjon nedover. Den utstrakte pekefinger er en gest som vi er vant til å lese. Den angir retningen. Når den peker nedover er det for å markere stedet; enten besluttsomt ("her skal byen ligge") eller prøvende ("stikke fingeren i jorda for å se hvor man er"). Men denne mandige og myndige pekefingeren holdes ned i et lite glass med vann. Vannglasset bryter fingerens kontur og forstørker den, men den markante gesten synes å ha blitt meningsløs, tafatt i all sin kraftfullhet, vannspeilet er glatt, liksom uberørt. Vannet gir ikke noe hold. En entydig gest er blitt absurd, gåtefull. Bildets store, monumentale format forsterker den paradoksale virkningen. Nesten kunne man bli fristet til å lese motivet omvendt ved å snu gestens retning: vannet som den livgivende kilden som finger, hånd og arm vokser ut av som en plante. Hånden som senkes eller presses ned i den lille hjelmformede vannbollen antar ulike former, bare unntaksvis en gest som neven. Også hånden er blitt gjort underlig som et selvstendig, ukjent vesen. Kanskje oppdaget vi som små barn våre hender på denne måten. Hånden kan ikke feste grep på vannet, den kan kun smyge eller presse seg inn i det livgivende element. Men assosiasjonene ledes også mot naturvitenskapelige samlinger, til preparater av dyr, fostre og vanskapninger som oppbevares i glassbeholdere til studieøyemed eller publikums skrekkblandete fryd. Motivene og komposisjonene i disse bildene til Per Maning er ulike, men i mine øyne er de alle stemt i en eksistensiell grunntone, de kretser rundt spørsmål om liv og død.

Utsnitt fra "Exposures" 2010

Tekst: Jan Brockmann